

עין מושפט
נר מצוה

בז א ב מו"י מ"ע מהל' ביאה מקדש תע"ג

רבני גרשום

עלי עולה מנחה. דכל המתגרס מחזילה להביא או עולה או מנחה.
אני מטיל עליו קומקוט של חמין. כלומר הייתי דן אותו ברותחין דאפור לידור לבתחלה כדי שלא יבא לידר חקלה דשמא קירבנא בבית וחזיו ורבי ענוש כרת אלא בשתיקה וביא קרבנותיו ולא יתא וידר לבתחילה קודם שיקרבו.
הוא הדין נמי לשאר קרבנות.
לישנא אוריות בתיבין כל האורין לי עלה בה אני כופתו לפני אי.
ד"ר יהושע בן פרחיה הוה נשיא דה"ק דקודם שיהיה לגדולה מי שהיה אומר לי עלה בה ויהי נשיא הייתי כופתו לפני אי כשני שעותיו כל האומר לידר מנחה אני מטיל עליו קומקוט של חמין כלומר שהייתי מאביר בידים:
ר"מ דאמר דרבי הוריו הוה עשיר צבורה כוכבים האי קרא ד"ר יהודה מאי צביר לה דמשפט דלש"ש בנה מוכח לה: ומצא בני מלכים. חמשה בני מלכים מצא בתיב החיל.
הדין והשבעין שיה עבדו צבורה כוכבים והיחין חיים ואותן ה' מלכים בנו אותו מוכח לש"ש:
היו חמש ערים [בארץ מצרים] דאזתן ה' מלכים וממלכות מצרים:
ש"ל ונעשבות בה צבאות.
הוא דר מוכרין שם בעבודת כוכבים.
והיו רבתי' יהיה מוכח לה.
אבל אותו כי חזיו הוה לשם עבודת כוכבים:
כדתנבג בן יוסף כר' דהאי הוה משפט ורבה בן יוסף הריסתי חזי וני כמי חרס שמש כדכתי' האומר לחרס ולא יזרח וכי:
תאמר דהאי חרס הוא דקאמר נביא דאחת מאותן ערים שהיא נקראת בית שמש אחת הוהרס.
בבבס דחכמינו הן:
כבנות דשנת דעתן קלות עליהן וכן ודעתן קל:
מצור ועד קריטיון.
קמטות.
מכירות.
תאשראל.
דעדיין שבעתן של ישראל שתי חטובין:
ואין מעשביהדין בהן כיכי:
ואין אבותן שבעשמי.
יש להן ידאת שמים לכל אותן אומות ואותן אומות דקרטנינו כלפי מודת אין מכירין ומשבעדין בישרא ואני יריאי שמים:
גדול שמי בבנים.
אלמא דכל אומות יש להן ידאת שמים:
אל כי רב שמי.
שמים.
אתה הוא אז שמי.
לפי שאל היה רואה שמים דהוי ביה ברב מילי דחסידות של הוא מבניה עינוי מן הארץ ולפני היה מבטי מרוב ענוה ויה אחת היתה ממדיותו.
ורזו ליתור מודה זו רב יוסף רב ששת תלמידיו ונעשו סני תורין:
דקר לי אלהא דאלהא.
היני גדול שמי בבנים אבל איז יריאן אותו:
איז נתום האר מבתח טהורה זה הלומד תורה טהרה בלא הרהור:
^[6] דאזתן שעומדין בבית ה' בלילות וזו כשעבד עבודה:
מוכח בני.
והני קאמר לעולם לא תיפסוק זאת מישראל שלא יתא מוכח

קמ:

נודמן אי וקן אחד לבוש לבנים.
* צירושלמי פריך והכתיב וכל אדם לא יהיה גלהל מועד ואפי' מלכים דכתיב ודמות פניהם פני אדם ומשני דשמא שכינה היתה:

חוניו בני ישמש תחת.
תימה הא דרשנין בת"כ תחת לביו בזמן שהוא ממלא מקום לביו וזה לא היה יודע סדר עבודה דהא קאמר ליה צא ואלמדין סדר ^[7] [עבודה] ויש לומר דצירלת חטא היה ממלא מקום לביו וחס וחס תאמר וכי לא ראה כהן גדול משמש מעולם שהיה לוצש בלונקלי ומגור ציללול ועוד הא לביו נעשה כהן גדול עד שיעשה סגן ויש לומר דלא היה יודע ^[8] וצא ליכנס כהונה גדולה תחילה:

והעלה עזיו עזאז ששמים.
תימה הרי יש כלן ליסור שמוטי חוץ ^[9] ונראה דלכני נח היה מעלה ^[10] (לעובדי כוכבים) הנודרים נדרים ונדנות:

בתחילה כה האומר עזאז ^[11] [אין מנחה.
בתחלה קודם שיפירש קרבנו ואומר הרי עלי עולה ומנחה אני מטיל עליו כ' משום דלפין טוב לומר עלי שמא לא יקיים וכתיב (דברים גג) וכי מחלל לגדור וגו' כן פירש הקוטנרס עוד פירש צקונט' פירוש אחר גרסין בתחילה כל האומר עלה אני כופמו ומניחו לפני אי מטיל עליו קומקוט של חמין בתחילה הייתי שונה דרענות וכל האומר לי עלה לגדולה כ' ועכשיו שעליתי לגדולה רבי יהושע בן פרמיה נשא היה צמסכ' מגיגה (דף טז).
עד כלן לשוני ואותו לשון ראשון היה כמוצ כספר ולעיל הוה ליה לציטויי גבי הרי עלי עולה ורבינו קלונימוס לביו של רבי משולם הגיה לשון ^[12] שני צשעת פטירתו והסופר טעה צין עלה לעולה ושלשה דברים הגיה כמפי נצואה צשעת פטירתו וזאת ועוד אחרת שהיה כמוצ כספרים צפרק צית שמאי צונחים (דף מה:) דברים שאין חייצין עליהם משום פיגול חייצין עליהם משום נותר ועמא חוץ מן הדס וגומי רבי שמעון ממייב צדצר שדרכו להיאלל פ' אמר רבי שמעון ועוד הגיה צשצונות (דף יג:) שהיה כמוצ כספרים קרבנות ליצור סקין מושטמן למשוח ולא היה יודעין מהו ואמר דגרסינן למה סהן: הלומד

רין מפניהם ורצו אחריו רין לבית המלך ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא הלך לאלכסנדרדיא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו ^[13] לשם שמים שנאמר (והיה) יביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה עליו המבטק לירד לה על אחת כמה וכמה:
תניא אמר ר' יהושע בן פרחיה ^[14] בתחלה כל האומר ^[15] עלה לה אני כופתו ונותנו לפני הארי עתה כל האומר לי לירד ממנה אני מטיל עליו קומקוט של חמין שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בקש להרוג את דוד אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לאביו ר' מאיר האי קרא דרבי יהודה מאי עביד ליה לכרתניא לאחר מפלתו של סנחריב יצא חזקיה ומצא בני מלכים שהיו יושבין בקרונות של זהב הדין שלא לעבוד עבודת כוכבים שנאמר ^[16] ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדרכות שפת כנען ונשבעות

האומר עולה מנחה:
א) גמ' ומאי משמע דעיר ההרס לישנא:
שם הביאי רן מרחוק מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ:
ב) אמר רב חסדא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה:
שם דקרו ליה אלהא דאחיו ובכל מקום מוקרט מונש לשמי מנחה טהורה בכל מקום ס"ד:
שם מנחת טהורה אי"ר חנוניא זה הלומד תורה בטהרה:
שם זה מוכח בניו וכי גיב י"א בקצת ספרים (י"א מיכאל השר הגדול עומד ומקריב קרבן על מזבח שהוא בניו למעלה:
שם כל העוסק בתורה כאילו בנה מזבח והקריב עליו עולה מנחה וכי:
שם האי לעולה ולמנחה עולה ומנחה מיכעז ליה:
שם וכלבי שיכוין לבו לשמים גיב י"א בכל הספרי י"י שבידי שיכוין אותם את דעתו לשמים:
שם ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עינו:
שם וכלבי שיכוין דעתו לשמים:
שם לא אמרתי לכם וכווח:
שם לרעצנכם וכווחו לרעצכם וכווחו:
רש"י מכירין כי הרואשון ואין מכבידין עולם:
ד"ה ואת כי:
ספאמינס בהקבי"ה ואין עבדין עבודת כוכבים:
ד"ה שמי את בחמיה וגיב בכורות דף מב ע"ב ונהר דף דב ע"א:
ד"ה לעולם כי ד"ה מאי כי ולא חביב זאת החוקה:
ד"ה אין צריך לא לעולה:
כאיד' כגון ילחם לכם כשביילכם:
ד"ה לרעונכם כי לקיים מצותיו שמהא כפרה לכם (בבא) [בבא] חס"ד:

סליק פירקא וסליקא פס' מנחות בעזרתא אל אלוהי הירוחות

בכל הגמרות כ"י שבדי פסוק סדר ר' ישמעאל אחר פרק שמי מדות וכן בפ' המשינות להרפב"ס:
הרי עלי:
הרי עלי:
דקרינן:
מקמין:
בתחלתא:
דכל מנחתא:
אליין תרתא:
וכל קרבניא:
תרתין:
ר' ישמעאל אומר:
תרתין:
מנחתא:
הרי עלי:

הרי עלי עשרון פרק שלשה עשר מנחות

נעשה **משרס**.
והא דלמרנין לעיל [ע"א] צשמיטס לא מיפסללא מוקי לה רב ששת בשוגג:
הודס לעבודס כוכבים.
אמר לה אלי אתה:
קמייסא.
שגג צוריקה:
אכל שמיטס אימא מודס ליה לרב נחמן.
ואפילו חזר:
נכנס עמי.
לפני ולפנים:
אמר ליה.
שמעני לחויו צא ואלמדין סדר עבודה:
אונקלי.
מלצוש של עור:
לינולל.
אזור:
לסאכוסא.
ללשמו:
זה שלא ירד לה.
שמעי שלא ירד לה לגדולה כן נתקנא צלחוי:
היורד לה על אחס כמה וכמה.
שאין מורידין אותו שלא יקלכל עצמו:
צא ואלמדין.
חויו היה חסכ משמעיו:
צדכס מנחס.
שלא ראה לקבלה מתחילה:
א) כל האומר עולם.^[17]
[אין] מנחה בתחילה קודם שיפירש קרבנו ואמר עלי' עולה או מנחה אזי מטיל עליו כ' משום דלפין טוב לומר עלי שמא לא יקיים וכתיב (דברים גג) וכי מחלל לגדור.

לשון אחר בתחילה כל האומר עלה אני כופמו ומניחו לפני אי ועכשיו כל האומר לירד הימנה אני מטיל עליו קומקוט של חמין בתחילה הייתי שונה אט הרענות וכל האומר לי עלה לגדולה וכי ועכשיו שעליתי לגדולה וכי.
רבי יהושע בן פרמיה נשא היה צמסכת מגיגה (דף טז:).
מדרבנן שפט כנען.
שפט ישראל היושבים צלך כנען וסיפא דקרא נשצעים

ואין צריך לומר דבר אחר [וכי']:
מדיקאמר אין צריך לומר דבר אחר ^[18] מכלל דבית חוניו לאו עבודת כוכבים הוא תניא אומר בית חוניו לאו עבודת כוכבים הוא ^[19] דתניא אותה שנה שמת שמעון הצדיק אמר להן שנה זו הוא מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להן כל יום הכפורים נודמין לי וכן אחד לבוש לבנים ונתעטף לבנים ונכנס עמי ויצא עמי שנה זו נודמין לו וכן אחד לבוש שחורים ונתעטף שחורים ונכנס עמי ולא יצא עמי לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת וגמנעו אחיו הכהנים מלבדך בשם בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדין סדר עבודה הלבישו באונקלי וחזרו בצילצול העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחרייו הלך לאלכסנדרדיא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום עבודת כוכבים וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה זה שלא ירד לה כך היורד לה על אחת כמה וכמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא לא קיבל עליו חוניו שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעיו אחיו אמר לו בא ואלמדין סדר עבודה והלבישו באונקלי וחזרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום ^[20] שישתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו סח להם כל המאורע בקשו להרוג את חוניו

האומר עולה מנחה:
א) גמ' ומאי משמע דעיר ההרס לישנא:
שם הביאי רן מרחוק מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ:
ב) אמר רב חסדא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה:
שם דקרו ליה אלהא דאחיו ובכל מקום מוקרט מונש לשמי מנחה טהורה בכל מקום ס"ד:
שם מנחת טהורה אי"ר חנוניא זה הלומד תורה בטהרה:
שם זה מוכח בניו וכי גיב י"א בקצת ספרים (י"א מיכאל השר הגדול עומד ומקריב קרבן על מזבח שהוא בניו למעלה:
שם כל העוסק בתורה כאילו בנה מזבח והקריב עליו עולה מנחה וכי:
שם האי לעולה ולמנחה עולה ומנחה מיכעז ליה:
שם וכלבי שיכוין לבו לשמים גיב י"א בכל הספרי י"י שבידי שיכוין אותם את דעתו לשמים:
שם ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עינו:
שם וכלבי שיכוין דעתו לשמים:
שם לא אמרתי לכם וכווח:
שם לרעצנכם וכווחו לרעצכם וכווחו:
רש"י מכירין כי הרואשון ואין מכבידין עולם:
ד"ה ואת כי:
ספאמינס בהקבי"ה ואין עבדין עבודת כוכבים:
ד"ה שמי את בחמיה וגיב בכורות דף מב ע"ב ונהר דף דב ע"א:
ד"ה לעולם כי ד"ה מאי כי ולא חביב זאת החוקה:
ד"ה אין צריך לא לעולה:
כאיד' כגון ילחם לכם כשביילכם:
ד"ה לרעונכם כי לקיים מצותיו שמהא כפרה לכם (בבא) [בבא] חס"ד:

סליק פירקא וסליקא פס' מנחות בעזרתא אל אלוהי הירוחות

בכל הגמרות כ"י שבדי פסוק סדר ר' ישמעאל אחר פרק שמי מדות וכן בפ' המשינות להרפב"ס:
הרי עלי:
הרי עלי:
דקרינן:
מקמין:
בתחלתא:
דכל מנחתא:
אליין תרתא:
וכל קרבניא:
תרתין:
ר' ישמעאל אומר:
תרתין:
מנחתא:
הרי עלי:

מסורת הש"ס

6) [מגילה י"ג, 3] וימא לט:
[ומספ' דפסוקי פיי"ר חס"ן, 3] עולה לש"ש (ד"ק 7) [אבות דר"ר פיי"ר, 1] לי פלה זיק, 1) זיק, 1) הרי פלי זיק, 2) זיק, 3) מר הבא ליכנס כי, זיק, 1) פי רש"ן וז"ק, 3) [ואלי הוא מיתמר], 1) זיק, 3) [והני מפורש כהדיוא כלכות דר"ר ספי" ע"ש],

תורה אור השלם

1. ביום ההוא יקדח מזבח לך בתוך ארץ מצרים ותצבה אצל גבולה לך:
ישעיהו י"ט
2. ביום ההוא יקדח חשש ערים בארץ מצרים מדרכות שפת כנען ותשבעות לך יצבאות עיר הקדס יאמר לאחת:
ישעיהו י"ח

הגהות הב"ח

6) נמרא אותו היום שאשתמש:
כסהות:
7) רש"י ד"ה כל האומר כ"כ כתיב קלנימוס נתקן גיגסל"ז גמ' ועין נשמוסות:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה נודמן כ"ב בירושלמי.
וימא פ"ס ח"ב מספ' ד"ה ותקלה כ"ב דקב"לם תגורדים נדנים ונצבות.
פי' ונחסם מה ע"א וס' קטן פ"צ מוס' ד"ה אלו:

מוסף רש"י

וגמנעו אחיו הכהנים מלבדך בשם.
מלבדך כרתם כל העם כסס המפורש שלא היו מלי' (מיוסד):

שיטה מקובצת

גמ' ואין צריך לומר דבר אחר דקאמר אין צריך לומר דבר אחר:
שם כל הי"ב היה מודמן לו זקן א' לבשו לבנים ומטותין לבנים:
שם ורצא עמי שנה זו נודמן לי:
שם לבשו שחורים ומטותין:
שם ראו מה נדר זה לאהובתו וקיים אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה:
שם ורצה אחיו והלך:
שם אותו היום שימשש בכהונה גדולה:
שם האומר עלה אני כופתו:
שם עתה כל האומר לירד ממנה:
שם שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בלחוג את דוד כל זה נמקש:
שם בריה דרב חסדא דרב אמר ר"מ כר' רש"י ד"ה נכנס כי' ולפנים הס"ד ומה"י וגמנעו אחיו הכהנים מלבדך את העם כסס המפורש שלא היו יודעין לאמרו בקדושה ובטהרה א"ל וכו' כן מצאתי ברש"י כ"י אחר:
ד"ה בא ואלמדין דחוניו היה חסכ:
ד"ה שבוך כי שלא רצה לקבלה כן חזר ונתקנא הס"ד ומי"ד בתחלה כל האומר:
ד"ה מדרכות כי' וסיפיה דקרא ונשבעות לה' צבאות הס"ד:
ד"ה בתחלה כי' כל

האומר עולה מנחה:
א) גמ' ומאי משמע דעיר ההרס לישנא:
שם הביאי רן מרחוק מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ מקצה הארץ ובנותו מנחה הארץ:
ב) אמר רב חסדא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה:
שם דקרו ליה אלהא דאחיו ובכל מקום מוקרט מונש לשמי מנחה טהורה בכל מקום ס"ד:
שם מנחת טהורה אי"ר חנוניא זה הלומד תורה בטהרה:
שם זה מוכח בניו וכי גיב י"א בקצת ספרים (י"א מיכאל השר הגדול עומד ומקריב קרבן על מזבח שהוא בניו למעלה:
שם כל העוסק בתורה כאילו בנה מזבח והקריב עליו עולה מנחה וכי:
שם האי לעולה ולמנחה עולה ומנחה מיכעז ליה:
שם וכלבי שיכוין לבו לשמים גיב י"א בכל הספרי י"י שבידי שיכוין אותם את דעתו לשמים:
שם ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עינו:
שם וכלבי שיכוין דעתו לשמים:
שם לא אמרתי לכם וכווח:
שם לרעצנכם וכווחו לרעצכם וכווחו:
רש"י מכירין כי הרואשון ואין מכבידין עולם:
ד"ה ואת כי:
ספאמינס בהקבי"ה ואין עבדין עבודת כוכבים:
ד"ה שמי את בחמיה וגיב בכורות דף מב ע"ב ונהר דף דב ע"א:
ד"ה לעולם כי ד"ה מאי כי ולא חביב זאת החוקה:
ד"ה אין צריך לא לעולה:
כאיד' כגון ילחם לכם כשביילכם:
ד"ה לרעונכם כי לקיים מצותיו שמהא כפרה לכם (בבא) [בבא] חס"ד:

סליק פירקא וסליקא פס' מנחות בעזרתא אל אלוהי הירוחות

בכל הגמרות כ"י שבדי פסוק סדר ר' ישמעאל אחר פרק שמי מדות וכן בפ' המשינות להרפב"ס:
הרי עלי:
הרי עלי:
דקרינן:
מקמין:
בתחלתא:
דכל מנחתא:
אליין תרתא:
וכל קרבניא:
תרתין:
ר' ישמעאל אומר:
תרתין:
מנחתא:
הרי עלי:

^[1] ש"ך לף שחמיר וז

^[2] צ"ל ארי' גלו מ"ח וכו' דאזתן מ"ח שסעקין צהרס צללה היו עמומדין צית' כ' צלילתו ועובדי עזרה.